

LA CAMPANA DE GRACIA.

ANIVERSARI DEL SI TI DE GRACIA .

UN RECORT Y UN TRIBUT.

Dos anys fa que la heróica vila de Gracia 's va sublevar contra la contribució de sanch. Lo poble de Gracia, sempre disposat á sacrificarse per la santa causa de la justicia, justament indignat al veurer defraudadas sas esperansas, al veurer que 'ls especuladors de Madrid l' enganyaban miserablement, no pogué contenir sa indignació y 's declará en armas contra 'l govern que 'l deprimia, contra 'l govern que, habentli ofert abolir las quinta, seguia sorteiantlo y arrebatantlo al treball y á las familias.

Ja que 'ns sentim abrumats pé 'ls aconteciments polítics, ja que no 'ns es possible dedicar totas las páginas del present número á n' aquell grapat de valents que durant quatre dias sapigueren sostenir un siti contra un formidable exercit manat, entre altres, pé 'l general Gaminde, permetinnos los lectors que 'ls consignem, quan menys, un recort y que 'ls hi rendim un tribut.

¡Gloria als héroes de la República! ¡Gloria mil vegadas als que defensaren la inviolabilitat del home y de la familia donantlo crit de: ¡abaix quintas!

La Redacció.

MANIFEST

DE UN CANDIDAT CALAMARS.

Lo Govern ha tingut á bé designarme per aquest districte. Donéme vosaltres l' honra de representarvos en lo temple de las lleys, prop del govern, ja que si no me la donéu me la sabré pendre jo.

No siguéu tontos. No volguéu que s' haja de fer per forsa lo que pot ferse de bon grat. Al cap de vall la autoritat es sempre autoritat y la autoritat mana. Jo crech que seréu prou lliberals per compendre 'u aixis. Perque héu de entendre que la llibertat sense l' ordre es lo llibertinatje, y que está posat en ordre votar-me á mí.

Jo he sigut sempre lo pare de aquesta comarca. Y dich lo pare perque la estimo com un pare á n' á la seva filla. Ja 'u sabeu tots perque jo tinga necessitat de dirvosho. Jo voldria que no hi hagués riera sense pont, camí sense cunetas, poble sense carretera, ni home sense empleo del govern. Jo miraré perque 's compleixin los méus desitjos.

Per endavant puch dirvos que aixis que m' haguéu elegit, que aixis que jo puga parlar al ministre, investit ab la vostra representació, aviat veurém un ferro-carril atravessant tot lo districte. Las terras que 's tingan d' espropiar serán ben pagadas á gust del propietari que se 'n desfassa.

Se construirá un hospital en lo poble A. y quedará tenint la supremacia dels ma'alts de vint horas á la rodona, ab totas las sévas gangas.

En lo poble B s' hi farà un cuartel en forma de castell, ahont hi haurán constantment uns 4 mil homes de tropa que gastarán, pagantlas á bon, préu las patatas de tots los trosos del terme.

En lo poble C s' hi acuartelarán dos batallons de cipayos, y 'ls cossetjers de vi podrán despatxar tot lo que en las botas se 'ls torna agre.

En lo poble D, s' hi farà un canal de navegació á fi de aprofitar la fusta dels boscos immediats, en la construcció de fragatas y pontons.

Se farà l' Ensanxe del poble E.

Dalt de las montanyas del poble F s' hi construirán pous artesianos, podentse convertir los boscos y vinyas de las vessanas en regaladas hortas.

En lo poble G, s' hi plantará una aduana at tots los carrabiners corresponents.

En lo poble H, ahont hi abunda de tal modo la mel, las avellanas y las ametllas, s' hi construirá una fábrica de turróns per provehir á Madrid, que no podéu figurarvos la cantitat que se n' arriba á gastar.

En lo poble I, atesos los molts animals de llana que hi pastoran s' hi edificará una fábrica per compte de l' Estat ahont s' hi fabrica tota la roba que gastan los sorges.

En lo poble J, s' hi establiran los grans tallers de sastreria per cusir las prendas.

En lo poble L, aprofitant l' aygua del riu, s' hi construirán fabricas de paper de barbas, pera suministrar á la Hisenda tot lo que necessiti per paper sellat.

En lo poble M, s' hi establirá una sucursal del Banc d' Espanya.

En lo poble N s' hi edificará una plassa de toros, ahont hi anirá tota la gent del voltant, y fins los casats y la canalleta.

En lo poble O, s' hi construirá una Universitat literaria, trayent la de Barcelona, y renovant los temps de la de Cervera.

En lo poble P, s' hi portará 'l presiri de la Provincia.

En lo poble Q, s' hi trasladará l' Audiencia territorial.

En lo poble R, s' hi construirá un Real siti, á fi de que 'l rey (Q. D. G.) puga venirhi á la cassa dels tudons.

En lo poble S, s' hi plantejará una remonta d' artilleria que portará la riquesa á tots los propietaris de caballs de l' encontrada.

En lo poble T, aprofitant los bous que s' hi crien s' hi establirá una fábrica de timbals per compte del Estat.

Al poble U, s' hi trasladará lo Bisbe de la Diócesis y 'l Seminari.

En lo poble V, tant abundant en rouredas, s' hi construirán los garrots per totas las partidas de la porra organizadas en Espanya.

En lo poble X, s' explotarán las abundants minas de llauna que segons paper dels ingenyos hi existeixen.

En lo poble Y, s' hi plantarán grans criaderos de condurango per curar lo càncer y s' hi sembrará la Revalenta Arábiga per allargar la vida de tothom.

Y en lo poble Z, jo m' hi faré una torra per venirhi a passar l' estiu y rébre vostras consultas y demandas.

Ja veheu tot lo que puch donarvos; tot lo que 'us donaré, perque no dupto que per mí serán los vostres vots.

Jo que desprecio tots los monopolis y privilegis, vull no obstant la felicitat de esta comarca; y la vull perque se la mereix, y la vull perque al veure 'ls demés pobles rebeldes, los partidaris de la república, los del carlisme, los de totas las iniquitats, la diferencia que hi ha de posarse al costat del govern, á posarse al seu davant, procurin una altra vegada anar ab més cordura y obrar ab més prudencia, no deixantse arrossegar per predicacions insensatas, ni per esperansas ilegíti.

Electors: ja 'm coneixéu: ja sabéu lo que vull, ja sabéu lo que faré.

Votéu tots á

BALDOMERO PORRA TURRÓ

BATALLADAS.

DON BERNAT,

Endevini qui l' ha tocat.

Aixó si qu' es ben fácil d' endevinar. ¡Qui l' ha d' haber tocat? La coalició. Bon profit li fassi.

¡No deya que guanyaria tots los districtes?
¡Si 'ls dits fossen com los fets!...

L' arcalde d' Arenys de Munt va declarar l' estat de siti. Ja tenim noticias de las famosas; arbitrietats que continuament está cometent aquet senyor. Senyor arcalde, vosté vaja fent,

pero recordi que al cap d' avall del sach se troban las engrunas.

—May diria perque hem guanyat?

—Home, perque 'ls escombraires y 'ls municipals nos varen deixar estar en pau.

—¡Angela!

Barcelona ha fet 5 diputats y de 5 ni un es ministerial.

Lo govern no s' enten de feina. Segons ell per tot arreu guanya.

Potser juga á la gana-pierde.

La *Tertulia* de Madrid, periódich radical, defensava un d' aquestos dias passats lo dret de insurrecció.

Aixó 'm fá l' efecte d' aquell home que, volentse tirar daltabaix de un balcó, posá primer un matalás á terra á fi de no ferse mal.

¡Llastima que 'l dret de insurrecció péls radicals no 's fundi mes que en lo dret á llaminear continuament lo turró del presupuesto!

Se 'ns assegura que 'l senyor Ratés si 's vá fent popular pél districte de Arenys, es que no hi estcatima las pessas de dos.

Molt sovint diu que 's pressencia la següent escena.

Vé ell montat en una mula. La canalla de una hora lluny ja 'l veuen.

Corran com uns desesperats fins á trobarlo, y omplan l' espay los crits de—«¡Viva en Rates!»

Aquest tot desseguit, má á la butxaca y pessas de dos enlayre. Estira-cabells per part de la canalla, crits de alegría y altra vegada: —«¡Viva en Rates!... ¡Viva en Rates!...» Lo nostre home se 'n vá mes satisfet que un jínjol.

¡Quina llástima que quant aquesta canalleta tinga vot, lo senyor Ratés potser ja siga á fer malvas!

—¡Sagasta!... ¡Sagasta!...! deya un federal tot neguitós, *Sa...gasta* y may s' acaba de *gastar*.

Si aixó no vol dir que ell *se gastó*, sino que 's *gasta* 'ls nostres quartos y la téva paciencia.

¡Es cert ó no, senyors governants que en Bismarck pensa en convertir en son sectari al que ocupi 'l trono d' Espanya?

¡Es cert ó no que 's pensa disposar de nosaltres com de un remat de bous?

¡Es cert ó no que aviat veurém cascots en nostre pais y pintada la vergonya en las galatas de la méva patria?

¡Es cert ó no que haurém de tornar á ser los nets dels héroes del Bruch, de Girona, Bailen, Zaragoza y Dos de Maig?

¡Es cert ó no que en Sagasta será una especie de Godoy dels nostres temps?

¡Ay si fos cert! ¡Ay si vinguessen!

Tornaria á despertar lo lleó; tornaria á rugir, tornaria á esmolar las unglas en la carn dels enemichs, tornariam á ser espanyols, dignes de Espanya.

¡Alerta! ¡alerta! Visquéu previnguts, que si home previngut val per dos, per molts valdrém nosaltres.

Lo dia del dijous sant, segons diu lo Brusi, que ab aixó de anar á las funcions d' iglesia no hi ha ningú que 'l guanyi, assistiren las ceremonias católicas de la catedral alguns concejals de la minoria republicana, usant de son cárrech y com volguent representar al poble de Barcelona.

En aquesta calitat confessaren, combregaren... y lluiren las insignias.

Homes tenim nosaltres, que farian un gran favor als progressistas si 'ls hi regalessem.

Diu que ja hi ha un ministeri de unionistas preparat pera substituir al d' en Sagasta.
Lo componen lo Duch de la Torre, en Rios Rosas, en Santa Cruz.....
¿Santa Cruz?—Si, Santa Créu. ó com si diguessim, la mort de Cristo.
—Figurínse si será aixís sent tots unionistas!...

Diu l' *Osservatore Romano* que á n' aquella terra s' están fent allistaments per Espanya.
¿Allistaments per venirlo á buscar?
¡Que 'ls paguin bé, que l' empresa no deixa de ser difícil!

Molts metjes, admirats dels efectes prodigiosos dels remeys empleats per en Sagasta, en la cura del seu ventrell, en lloch de dissolucions de goma y altres porquerias, se proposan acceptar no més que *dissolucions de ajuntaments y de milicias*.

Diu que una persona molt important, vá rebre de Italia un parte telegráfic que deya aixís, en vers y tot:
«Per si vols venir, lo cuarto hi manat que 't preparessen; mes segons las cosas marxan me sembla á mi que t' hi quedas.»

Casi bé no 's coneix á qui pot referirse lo *Combat* ab las següents paraulas:

«Corra entre la premsa una noticia que encare que d' escassa importancia serveix per entretenir als aficionats á las Crónicas novelescas.

«Sembla que un nou Tenorio, encare que de mala fatxa, llarch y aixut com una canya, es protagonista dels fets á que las crónicas se refereixen. Un diari polítich sobre aquest particular nos proporciona las següents ratllas:

«En tant que 'ls drets espanyols son barbarament trepitjats per tot arréu, un modern D. Joan Tenorio, un D. *Quijote* de vinticinch herbas que per no saber y ser tonto n'isiquera sab tocar l' orga y ensenyá 'l mico, corra fet un gat en lo mes de Janer per carrers y plassas de Madrid visitant comares, y arma després cada xibarrí ab la séva parenta, que fins los mes sórts s' hi escandalisan.

«¡Ditxós ell, y benaventurats los qui 'ns portaren aqueix penjó de armillero!»

Segons nos escriuhen de Lleyda als mestres de aquella provincia se 'ls deuhén, per personal 220.126 pessetas 88 céntims; per material, 65.803'62; per lloguers, 18.819'64; per retribucions, 22.224 pessetas 82 centims, y per gratificacions, 245 pessetas, las quals cantitats forman un total de 337.219 pessetas 96 céntims, lo qual agregat á las 230.000 á que pujan las liquidacions que hi ha que satisfere fan 567.219 pessetas 96 céntims, ó sigan ¡2.268, 876 rals 84 céntims!!

Al rey ningú l' hi deu res. Cobra 'ls seus quatre mil drets diaris, y qui l' hi piqui que s' ho 'rasqui.

Los mestres instrueixen.

Los que cobran puntualment, en cambi destrueixen.

D' aixó aquí á Espanya se 'n diu justicia.

D' aixó s' en deya honra quan la revolució de Setembre,

D' aixó 'n dihem nosaltres escándol.

Y 'ls pobres mestres d' aixó 'n diuhen fam.

Aquest any los libre-pensadors se convertiren també en *libre-menjadors* lo dia del dijous sent.

Pero segons sembla no menjaren tant libremunt com potser haurien desitjat, ja que per mala disposició del fondista, are la carn no arribava per tots, are no hi arribava 'lpeix, y era qüestió de no poder molts barrejar ó promiss-

uar com diuhen ella, per falta de teca.

¡Lo que es aquest pecat son Déu Satanás no 'ls lo perdona! ¿Ahont s' es vist faltar al culto que se l' hi déu de una manera com aquesta?

Los brindis com lo sopar foren frets, com un dia de dejuni. No senbla sino que volguesin probar que la materia es l' ánima, y que sense esperit..... de ví, l' esperit humá no canta.

¡Quin tip de riare devian ferse 'ls ángels del Cell!

Diu un diari de Madrid:

«¡La llibertat ab D. Amadeo y D. Amadeo ab la llibertat!»

Y un altre perodiantlo esclama.

»¡Espanya sense D. Amadeo, y D. Amadeo sense Espanya!»

¿No saben en Letona, aquell del manifest?

Si tots los unionistas que pensan com ell, pero que com ell no 'u diuhen, tinguessen de corre la mateixa sort, D. Amadeo al desesperarse 's trobaria sense ningú al costat.

¡Son tan fiels los que 'l rodejan! Ja ho veurá ja ho veurá per ço.

En molts provincias d' Espanya, corra gran cantidad de moneda falsa.

Suposém que hi haará la cara de un rey ó de una reyna.

Si per ser falsa no pot faltarhi aquest requisit.

Ab un cap de rey, las monedas falsas passan.

¡Que burros som encara!

Diu el *Pueblo* de Madrid.

«Nos consta que D. Maria Victoria ha remés á Turin, palau *di Pozzo*, quatre unsas de or en altres tantas pessas, dintre de un sobre. Deuhen ser la mostra de altrás molt s que ja tindran empaquetadas, porque, si no estém mal enterats, los ministros tenen la de ferencia de pagáls' hi 'ls dos milions y mitj mensuals en aqueixa moneda, per haver indicat los agraciats aquet desitj.

«D. Amadeo y la séva senyora han pogut ja reunir desde 'l Janer de 1871, en que 's firmava la primera nómina, centquinze mil, siscentas vint y cinch unsas d' or.»

¿May dirian ab que penso, després de llegit lo anterior? En que una unsa d' or té lo mateix pes que una unsa d' plom, y no es tot hu una cosa y l' altre.

En los fets de Granada, segons diu lo Governador de aquella provincia, hi hagué sols un ferit; segons l' *Iguallat* pujaren á 40 las víctimas.

A l' *Iguallat* no l' ha desmentida ningú desd' are.

Per la fidelitat dels relatos, lo governador de Granada déu semblarse un bon xich á don Bernat. Com que tots dos son de la mateixa fabrica Sagasta y C.ª

¿Que m' en diuhen del descarrilament y robo del tren de Andalucia?

¿Han vist res mes escandalós?

Justificat queda alló que deya en Dumas: «L' Africa comensa als Pirineus.»

Vritat es que aixó sols pot succehir en nostre pais, gobernant Sagasta y estant los guardia civils reconcentrats á fi de donar sos vots á n' al govern.

¡Pobre pais lo nostre! ¡Que lladres que hi há!

Lo dissapte passat vá ser lo sant de D. Amadeo.

Hi va haber gala, galons y salvas d' artille-

ria.
La Casa de la Ciutat va sortir guarnida, Lo poble ni sisquera 's vá adonar de res.
¡Oh no hi ha dúpte, la dinastia de Saboya lograrà arrelarse!
Mes festa 's fá 'l dia de San Josep, que 'ls fusters plegan.

Los homes del govern no s' han parat en medis per guanyar. Molts son los ajuntaments, fills del sufragi, que, com los de Granada, Rosas é Igualada, han sigut sus pesos.

Está bé: avuy per tú y demá per mi.
¿Avuy vosaltres suspeneu ajuntaments? Donchs un altre dia 'l poble suspendrá á la situació.

Don Lluís Carreras, en un remittit que va publicar en la *Independencia* per vindicarse, ofereix cent rals al que li probi una cosa y dos cents al que n' hi probi un altra. De lo qual dedueixo que 'l senyor Carreras, á pesar de ser escriptor públich, te tres cents rals per jugar. ¡No ho poden dir aixís tots los literatos!

Bé, are já hem dit: ¡a las urnas! ¡A las urnas! ¡A las urnas!

Y després ¿qu' hem de dir?
Es que mirin qu' en Sagasta se 'n riu del sufragi universal.
Sobre tot recórdinse 'n.

Diu un part del govern: *derrotada la coalicion en todas partes*.

*Soñó el cargo que veía
Y eran ganas que tenia,*

Ahir, en lo col·legi del carrer de 'n Robador, varen votar 164 electors.

¿Y quants vots dirian que van sortir de l' urna?

¡¡Mes de 700!!

Trampas, trampas, tot son trampas.

REFRANS Y MÁCSIMAS ARREGLADAS

AL MEU GUST.

—Tot bon turroneu cau del poder.
—Lo poble 's va aprimant y l' Olózaga engraixant.

—Las armas destrueixen y no edifican; las urnas destrueixen y edifican.

—Lo qui está fet á pilladas las urnas l' hi fan llagas.

—Qui no vol creurer á la nació ha de creurer á la coalició.

—Va matar la llibertat un malehit *calamars*.

—Hi ha vegadas que una sola candidatura, pot resoldre lo porvenir de un poble.

—Pel Juny Sagasta al puny.

—A entrada de estiu la *bola* als... *gossos*.

—Rey en porta, bastons la volta.

—Qui diu monarquia, diu tiranía.

—Quant mes burlats son los drets, mes agrats son los debers.

—Tants caps, tants fusells.

—La monarquia absoluta fa plorar; pero la democrática, fa plorá y riure.

—Hi ha gobernadors que mereixen ser gobernats.

—Un enterrador italiá nostres drets va sepultar.

—Cada cosa en son temps com *castanyas* en.....

—Lo vot que cau de la má no miraá qui toca.

Las elecciones se han verificado sin que el gobierno ejerciera presión de ningún género, habiendo tranquilidad en toda la Península.

Y mentres los uns votaban
á 'nals altres 'ls pelaban.

¿SI S' EN VÁ? ¿SI NO S' EN VÁ?

Tota la premsa s' ocupa
de un estranjer personatge
que prepara un gran viatge
sol ó ja ab personas de upa.
Com eixa persona 's xupa
lo turró mes fabulós,
la idea de tocá 'l dos
l' amohina; aixó es tant clá,
que 'l poble murmura ansiós:
¿si s' en vá? ¿si no s' en vá?

Jo hi preguntat als amichs
per eixa persona y... nada;
sols hi vist que es murmurada
tant pels pobres com pels richs.
Y conto que té enemichs,
perqué, per tots los cafés,
cassinos, balls y demés,
pestes de ell sento explicá;
pero 'l tema de tots es:
si s' en vá ó si no s' en vá.

Y tant fástich m' ha vingut
al voler serne curiós
y de anar á buscá 'l cos
á un y altre conegut,
que tornarhi no m' acut,
puig penso que ja ho veurém;
y si s' en vá aplaudirém,
y sino... aquí 's quedará;
es inútil que diguem...
¿si s' en vá ó si no s' en vá?

Perque tot te fi en la vida,
lo que viu ha de morí,
tothom té lo seu destí,
bo ó dolent ell no te mida.
Per aixó es veu atrevida
fer comentaris en vá:
¿qui es que podrá endeviná
lo curs de la providéncia?...
creyeume, tingueu paciéncia...
prompte sabrem si s' en vá.

E. SEIT.

VICTORIA EN TOTA LA LINEA!

A la hora d' entrar en premsa lo present
número acabém de saber que 'l govern ha sigut
derrotat en tots los districtes de Barcelona.
Veus aquí 'l resúmen del escrutini:

Districte primer.	
Govern.	1785.
Oposició (Tomás Fábregas.)	2078.
Districte segon.	
Govern.	1671.
Oposició (Estanislao Figueras.)	2190.
Districte tercer.	
Govern.	1010.
Oposició (Rafael Boet.)	2007.
Districte quart.	
Govern.	1376.
Oposició (Pi y Margall.)	2234.
Districte quint.	
Govern.	788.
Oposició (Soler y Pla.)	2953.

Hi ha que advertir que á n' als vots d' en
Figueras, del segon districte se n' hi han de
afegir 464 que 'n va tenir la candidatura di-

sident, també contraris al govern; y que del
resultat del quart districte se 'n han de treu-
rer un número respectable de vots falsos que
varen surtir de la urna del col·legi del carrer
de 'n Robador.

Don Bernat: l' acompanyo ab lo centiment.

En lo teatro del Circo y ab lo titol de *El
somni d'aurat* se va representant ab gran aplau-
so una zarzuela en dos actes, original de dos
de nostres correligionaris polítichs, los Srs.
Vidal Valenciano y Joaquim Arimon. L' ob-
jecte del autor es demostrar lo irrealisable que
es la aplicació de certas utopias, á la par que
fer veurer las ventatjas dels grans invents; y
per demostrarho, suposa la acció de la zarzue-
la en ple sigle vinent, donant lloch de esta ma-
nera á la presentació de molts y vistosíssims
trages, á infinitat de objectes de art y sobre tot
á un decorat espléndit, rich y asombrós que
competeix ab ventatja ab lo final dela «Flama»
y que evidencia lo molt que valen los pintors
catalans Srs. Soler y Plá. La obra está escri-
ta ab molta gracia é intenció y va acompanya-
da de una música molt bonica del mestre Ma-
nent. Entre las pessas que sobresurten, de-
bém citar una cansoneta molt intencionada
en lo acte primer, que 'l públich fa repetir ca-
da nit, y una americana que cantan las donas
en l' acte segon, un coro y la gran marxa ba-
llable que es d' un efecte sorprendent, sobre tot
á la sortida de las *petroleras*. Creyém que *Lo
somni d'aurat* será una mina pera la empresa del
Circo.

I. LOPEZ.

Imp. de la V. é H. de Gaspar. 1872